

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 55. ANUL XVIII.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura' foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a prin scrisori francate, adresate contra espeditura'. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelaltepartii ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 po 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intria ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 12/24 Iuliu 1870.

Eveneminte politice.

Aceste ne napadescu incatu mai ca e greu a le tienea sirulu. Sa pornim de acasa. Nu e mirare deca viforul ce s'a radica acum in centrulu Europei se simte pana la noi. Nu e mirare deca se cugeta cei competenti si pre aici de mesuri pentru casuri candu viforul aru amenintia a se apropiia si de statulu nostru. De aceea nu ne prinde mirare deca audimu ca unele fortaretie situate in nordulu boemicu si pote silesicu, inclusive Oderbergu se punu in stare de a intemina periculi la tempu. De alta parte inse asigurările de neutralitate, ce are sa fia observata din partea Austro-Ungariei si despre carea se dice ca e notificata deja in modu oficiale la Parisu, se confirmaza prin scirile, ca dislocatiunile de trupe proiectate pentru anulu acest'a, marsurile de manevre prin Ungaria, totu asi castrele obicinute dela Bruclu de langa Lait'a se s i s t e z a.

In Vien'a a avutu locu mai multe consilii asupra situatiunei. Ac'i se aflara contele Andrassy si colonelulu de honvedu G h y c z y. Pre langa acesti'a avea sa mai sosisca dela Pest'a bar Eötvös.

Cu dechiararea de resbelu in tota form'a a plecatu in 17 l. c. n. secretariulu ambasadei franceze generalulu W i m p f f e n la Berlinu. Asia fiindu-ca de atunci au trecutu vre-o cateva zile e posibilu, ca ostilitatile suntu incepute si pote in nrulu urmatoriu vomu fi in nefericit'a posetiune de a deschide rubrica noua „de pre campulu de lupta“ Unu telegramu privatu sositu la Bucuresci in 19. Iuliu n spune ca francesii bombardaza deja cetatea renana Coloni'a. Alte sciri inasa afirma ca pana la acelasi datu inca nu calcasera francesii pre parlamentu nemtescu.

Belgiulu ca tier'a cea mai de aproape si de insemnatate strategica pentru Francia armaza pentru de asi padi neutralitatea. Armata acestui statuletiu micu suie la 100,000. O „gresiela“ a comisu unu ofieru de geniu din Belgiu, aruncandu in aeru unu podu de drumu de feru, care lega comunicatiunea cu Francia, pentru care fapta guvernulu a notificatu la Parisu ca respectivulu va fi pedepsitu. Francia a si promis ca numai neutralitate stricta va apera Belgiulu de a nu fi calcatu de catra francesi.

Regimulu francesu a facutu intrebare si la guvernele stateloru din Sudulu Germaniei, deca voru se remana neutrale? La casulu ca remanu li se deschide perspectiv'a de a fi crutiati din partea Francei in decursulu resbelulu; din contra nu se voru bucura de nici o consideratiune, deca voru merge mana in mana cu Prussia. Responsulu aveau sa-lu dea in 24 ore. Dupa scirile ce le aflamu se vede ca acele staturi se pregatescu de resbelu. Responsulu ce lu voru fi datu dara trebuie sa fia negativu. Prussiei se dice ca au si ocupatu Palatinatulu bavarezu.

Unu telegramu din Eg'er (Boemi'a) spune ca principele de corona prusescu a trecutu cu suit'a sea in 18 Iuliu pre acolo. Elu venia dela Berlinu pre calea cea mai scurta spre a trece (preste Lipsi'a, Eger si Regensburg) la München, unde are sa ia comand'a superiori'a preste trupele Germaniei de media dt. Trupele cari trecu din Saxoni'a spre Bavari'a nu atingu teritoriulu austriacu, ci trecu pre lini'a drumulu de feru Plauen-Hof. Principele de corona avea sa intalnesca in München pre ministru de resbelu din Württembergu. Germani'a de Sudu e intraga administrata de prussiani. Burourile telegrafice suntu ocupate de prussiani.

In 19 Iuliu n. s'a deschisu parlamentulu federatiunei nordice nemtesci de insusi regele. Cuventulu de tronu este plinu de invinuri aruncate asupra lui Napoleonu. Indata dupa deschiderea

siedintiei impartasesce Bismarck parlamentulu ca a sositu declararea de resbelu din partea Francei. Impartasirea acest'a o a primitu parlamentulu cu aplaudari entusiastice, iera tribunele publice cu eschiamari de bucuria.

Entusiasmulu pentru resbelu o mare si afara de parlamentu atatu in Berlinu catu si in alte cetati a le federatiunei.

Guvernulu francesu recerca populatiunea din Parisu a se retiene dela manifestatiuni sgomotose in favorea resbelulu. —Unii din spaniolii carlisti voira sa intreprenda ore care actiune contra Spaniei, dara fara impedeati de autoritatile franceze. Referintiele intre Francia si Spani'a se dice ca suntu cele mai bune.

Corpurile legitime franceze votara si contingente de recruti (140,000) si credite de bani (500 millioane) precum si alte recerintie pentru purtarea resbelulu, mai unanimu. Totu asi de patriotice se aratara candu se vota o lege de a opri diariile dela publicarea sciriloru militare. In fine votara si o lege pentru despagubirea muieriloru soldatiloru, rezervistiloru si a celor din gard'a mobile.

Despre aliantia intre Prussia si Russia nu crede niminea nimic'a in Parisu.

Principele G o r c i a c o f u, cancelariulu rusescu, se afla acum in Parisu. Tota lumea se intraba: de ce acestu fenomenu politicu? Vre-o cate-va diuarie ruseseci si diuarie de influentia vorbescu cu simpatia despre Francia. Unu altu evenimentu care face pro lume sa creda de intielegeri intre Francia si Russia e, ca F l o u r y, ambasadorulu francesu la curtea din Petersburgu, carele avea sa vina in Francia spre a lua comand'a unui corpu de cavaleria, a primitu ordinu de a remane in Petersburgu. Principele L a t o u r d' A u v e r g n e e denumitu ambasadore in Vien'a. In 20 Iuliu n. a si plecatu la postulu seu.

Din Parisu este o scire dela 21 Iuliu carea in unu modu nedescurcatu ni spune ca prussiani au parasitu posetiunea loru din Palatinatulu renanu si s'au retrasu pre lini'a Renului. Se vorbesce de desiertarea Coloniei din partea prussianiloru.

Scirile din Londou spanu ca flot'a franceza a ajunsu deja in marea ostica. — Principele Napoleonu a sositu in Edinburg, unde a fostu intempinatu cu ovatiuni din partea locutorimei. 20,000 de omeni erupsera in vivate si esclamaru de bucuria in favorea Francei.

Din Rom'a vine in fine scirea ca pap'a a fostu cu multu mai norocosu cu infalibilitatea decum spuneau diariile. Numai d o u e voturi au fostu contra dogmei celei noue. Vre-o optudieci inse nu au votatu, dara au lasatu o adresa in urm'a loru, prin carea dechiaru ca se supunu majoritatiiei conciliului. Asia dara ceea ce s'a petrecutu in conciliu a fostu: Viel Geschrei und wenig Wille seu pre romanesce: „Vorba sa fia!“

Dieta Ungariei.

In siedintia din 13 Iulie a camerei se autentica mai intaiu protocolulu siedintiei precedente. Presedintele anuncia mai multe petitiuni, care de odata cu cele ale deputatiloru Edm. K á l a y P. S z é k y, si Edm. B e n i e z k y se transpunu comisiunei petitiunarie.

Conte Th. C s á k y indrepta catra presedintele ministriloru urmatoarea interpelatiune: Nu e presied. min. dispusu, a da ore care desluciri despre conflictulu intre Francia si Prussia 2. Nu e dispusu a da desluciri si despre politic'a ce ministruulu comunu de esterne a urmatu si va urma in viitoriu facia cu cestiunea coronei spaniole?

Ed. Horn indrepta catra presied. ministriloru urmatoarele intrebări: 1. Ce scie presied. minist. despre negociarile, care curgu in cestiunea corone spaniole intre Vien'a si Parisu? In ce mesura participa regimulu magiaru la decisiunile cabinetulu vienesu? Ce garantia are regimulu magiaru, ca nu se va cheltui averea si sangele nostru fara conlucrarea si invoierea nostra? (Aprobări viue la steng'a).

Presedintele: Ambele interpelatiuni se voru tramite presiedintei ministriloru.

Camera trece dupa acestea la ordinea dilei pentru de a continua desbaterea generala despre proiectulu de lege municipale.

V. B a b e s i u sa pronuncia in intielesulu lui M o c i o n i.

I. P r i c k pledaza in o cuventare plina de citate pentru proiectulu de conclusu alu T i s z a.

P. G a l n renuncia la cuventu.

Ios. H o d o s i u imputu regimulu, ca nu tientesce prin proiectulu acest'a alt'a, decatu impedecarea nationalitatiloru de a-si elupta drepturi egali.

Acest'a nu e ceva nou; vorbitorulu citeza mai multe legi si ordinatiuni din care se vede, ca natiunea magiara totude-un'a spre acest'a a nisuitu, ca totu deun'a a voitu a magiarisá pre romani, si a impedeca din toto poterile desvoltarea loru nationala. Regimulu are cauza a se teme de continuarea acestei periculoase dreptiuni. Caci deca nici in viitoriu nu va multiami nationalitatile, atunci nu va mai fi vorba de o gravitare in afara ci de risipirea totala a statulu. Sa se dea imperatulu ce e alu imperatulu, lui Ddieu, ce e a lui Ddieu, inse si poporulu, ce e alu poporulu. Densulu nu acceptaza proiectulu de basa pentru desbaterea speciala.

I. S c h w a r z combate proiectulu si spriginesce propunerea lui E. L á s z l ó.

St. S z o m j a s, A. H o r v á t h, Ar. M a t t y u s si A. M a n i u renuncia la cuventu.

St. E d e r voteza pentru propunerea lu T i s z a. Incheierea siedintiei la 1/2 3 ore.

In siedintia din 14 Iulie a casei deputatiloru referaza, dupa finirea formaliloru, comisiunea petitiunaria despre petitiunile incurse in afacerea legi municipale.

Dupa aceste trece cas'a indata la ordinea dilei si continua desbaterea generala despre legea municipale.

L. D e á k y pledaza pentru proiectulu de conclusu a lui L á s z l ó.

Presedintele ministriloru cont. I. A n d r a s s y raspunde la interpelatiunile indreptate catra densulu in siedintia de ieri de conte T. C s á k y si Ed. H o r n.

Conte I. A n d r a s s y: contele T. C s á k y m'a intrebatu ca nu suntu dispusu a da camerei desluciri despre conflictulu, care s'a escatu intre Prussia si Francia in cestiunea corone spaniole si ca nu suntu dispusu a da desluciri si despre politic'a ministruulu comunu de esterne si despre dreptiunea care o va urma de ici incolo in afacerea acest'a?

Eu tienu dorinti'a casei de forte naturala, de a afla starea cea adeverata a lucrulu si dreptu aceea mi iau libertatea a raspunde urmatoarele: (S'audimu, s'audimu!)

Ce se tiene de cestiunea ivita intre Francia si Prussia nu se pote nega, ca a capatatu unu caracteru forte seriosu, fara de a disparea inse speranti'a la sustinerea pacci.

Cu ocaziunea acest'a nu potu intrelasa, de a dechiaru, ca deca va succede sustinerea pacci, meritulu ministruulu comunu de esterne pentru ac-

tivitatea sea cea consecuența și sincera nu va fi neînsemnată.

Intr'atele sunt împoternicite a face cunoscută ca ministeriul comun de externe a procesu din punctul de manevră, ca Austro-Ungaria e interesată în cestiunea de față numai pentru susținerea păcii și ca ministeriul de externe a lucrat în direpțiunea aceea, care s'a aflat mai aptă pentru susținerea păcii.

Ministeriul de externe se va îngriji prin publicarea actelor, ca opiniunea publică să se poto în continuu orientată.

Credem că în deslucirea acest'a va afla și dnu deputatu Ed. Horn răspunsul la întrebarea sea; ce se ține de a două întrebare: „în ce mesura participă regimul nostru la deciziunile ministeriului comun de externe, a căroru rezultate pot deveni pentru Ungaria foarte daunătoare“, răspundem, ca ministeriul comun de externe ia dispozițiuni în afaceri așa de însemnate totu de un'a în cointelegeri cu ambele regimuri și într'această jare, după parerea mea, garanți'a, care și pre st. dnu deputatu lu va multămi.

Cas'a ia spre știința răspunsul presiedintelui ministrilor și continuă apoi desbaterea generală.

Ign. Dietrich și L. Dobsa votează contr'a proiectului de lege.

St. Majoros pledează pentru emancipatiunea femeilor și propunerea lui László.

Sig. Popoviciu dechiara simplu, ca va vota contr'a proiectului.

L. Berczenzey speră, ca patrii cei adevărați se voru rusina de „virilitate“ și nu o voru acceptă.

L. Stănescu se alatură pre lângă ce le dise de Mocioni.

La 2 ore se încheie ședința fiindu de față numai 15 deputati.

În ședința din 15 Iulie a casei reprezentanților se cetesce și autentică mai întâi protocolul ședinței precedente; presiedintele anunția unele petițiuni încurșe, care se tramitu comisiunei petiționare; după acestea se continuă desbaterea generală despre proiectul de lege municipale.

I. Madarász se pronunția prin o scurtă vorbire contr'a proiectului de lege municipale și pentru proiectul de concludu alu stengei extreme. Cându densul aru fi unu revolutionariu, după cum i se impută, aru votă pentru legea municipală căci acest'a va provocă revoluțiune. Kossuth, la care Ungaria privesce că la unu parente (eljenuri în steng'a) condamnă asemenea legea acest'a.

K. Tisza face în ședința de astăzi iarasi o excursiune contr'a proiectului de lege municipale.

Conte I. Andrássy ia cuvântul în desbaterea generală pentru de a se pronunția în numele regimului, fiindu ministru de interne împedecat prin boală, a o face acest'a. Andrássy dice între alte: eu, din parțemi, afirmă, ca constituțiunea Ungariei ofera libertății individuale mai multa garanție, decâtu cea engleza și afirmare acest'a a mea o voi și documentă.

Costituțiunea noastră ingaduie fiesce căruia dreptul, de a refușă contribuțiuni și recrute nevotate de parlamentu. În constituțiunea noastră se afla o instituțiune, după cum ea nici în Angli'a nici în altu statu europénu nu esista: unu comitatu, care se ocupa și cu afacerile țerei, unu comitatu, a cărui amployați liberu alesi se îngriješcu de afacerile țerei. De ore ce amployații sunt alesi, trebuia să caute regimul pentru ei pre de alta parte o garanție și deca vomu continuă compararea acestoru două legi până la fine, nu va fi a noastră de securu, mai puțină liberală și democrată ect.

E. László recomandă înca odată proiectul de concludu prezentatu de elu. 20 de deputati ceru votarea nominală, care va urma mano. Încheierea la 2 ore.

În ședința din 16 Iulie a camerei se cetesce și autentică protocolul ședinței trecute; E. Ivánca interpelăză ministeriul întregu ca luat'a dispozițiuni, ca acei individi, cari nu sunt înrolati nici la linia nici la honved și înca nu au trecut de 32 de ani să se poto asentă, conformu legii pentru completarea armatei, la compania de honved cea mai aproape de locușii lor.

I. Madarász interpelăză pre presiedintele ministrilor, ca fi va cu potința, a ascură în

resbelulu amenințatori pre deplinu neutralitatea Ungariei?

După acestea se procede la votarea nominală despre proiectul de lege municipale.

Rezultatul votării e: pentru proiectu votara 203, contr'a 145 deputati. Proiectul de lege e asiă dara primitu cu o majoritate de 58 voturi.

Cas'a trece îndată apoi la desbaterea specială despre proiectul de lege tocmai acceptatu.

Titul'a proiectului de lege se primesce nemo-dificată.

M. Wahrmann pretinde, a se însărcină regimul, că să presinte câtu mai corendu unu proiectu de lege despre regularea capitalei, și ascerne totu deodată și unu proiectu de concludu privitoriu la aceea.

I. Paczoly nu voiesce a cede orașelor privilegie, căci ele posedu taria de viață și fara de aceste se voru potea desvoltă.

E. Horn recunoșce, ca proiectul de lege coresponde în catu va recerintelor și referintelor comitatelor, nici de cum înse pretensiunilor celor drepte ale orașelor. Wahrmann dice, ca orașele nu sunt înca destulu de mature pentru autonomia, vorbitoriului afirma ca tocmai prin autonomia voru ajunge orașele la maturitate.

K. Ghyczy vede în punctele proiectului de lege respective la orașe confiscatiunea drepturilor concesse acestor'a de legislativ'a din 1848.

Ministru de finantă Kórköpolyi combată prin o vorbire scurtă mai multe afirmări de ale opozițiunei.

E. Simonyi nu voiesce a confirmă prin legi regimul în tempu de pericolu ci prin acelu patriotism, care totu-de-un'a a susținutu Ungaria.

Thaedeus sprigincesce propunerea lui Wahrmann.

Încheierea ședinței la 2 ore.

Despre resbelu.

După „Dresder Journal“ ostilitățile s'au începutu Marti la 2 ore după amidi. „Berliner Börsenzeitung“ spune ca începutul acest'a s'a facutu la Forbach aproape de confiniile Franciei vis a vis de Saarbrücken. După scirea acest'a prussianii au trecut confiniile. Despre decidera Bavariei la participarea cu Prussia se spune ca ministru de resbelu a facutu cunoscutu camerei ca francesii au calcatu pre pământu nemțiescu. În același tempu ambasadorul prussianu spune multimei adunate înaintea edificiuului camerei că în câteva ore două corpuri de armată prussiană voru ocupă Palatulul. Sub impresiunea acest'a camerei respinge propunerile facute pentru neutralitate și alipirea lângă Prussia a fostu gât'a.

Despre trecerea prussianilor la Forbach sunt sciri diverse unele corespondințe o sus-țienu, altele o demințiescu spunendu ca în Saarbrücken unde fusese garnisóna prussiană, în 17 Iulie numai eră, din contra se acceptau să sosesca pre la 5 ore după amidi francezi. E de însemnatu ca scirile nostre toate trecu prin sita prussiană și asiă adevărulu curatu este anevoie de alu află până cându nu voru începe a veni și din alte parti sciri pre căi încungiorătoare.

Armata franceză constă din armata activă și rezerve. Aceste două facu 800,000, lângă acest'a vine a se adauge garda mobilă cu 508.000 ostasi; mai sunt apoi (pentru 123 baterii, 5 companii de pontonieri) altu 29,923 cu totul 538,923 ostasi. Sum'a totală de oste de carea dispune astadi Francia e 1,350,000 ostasi.

Armata federațiunei nordice constă: din armata de câmpu 511,826 ostasi, la deposite 180,672, trupe de garnisónă 265 082; la olaltă 957,580, afara de 15,000 oficieri și 2250 gendarmi. Bavaria concurge cu 50,000 trupe active; 50,000 rezerve și 20,640 garda. Aru fi fara de contingentulu Württembergulu și din Baden pre care nu-lu cunoscemu înca 1,095470 ostasi pre partea nemțiască.

Cuventulu de tron.

cu carele s'a deschisu parlamentulu federațiunei germâne de nordu.

Onorati domni dela federațiunea germână de nordu!

Cându cu ocasiunea adunării Dre în acestu locu ve binevențiu mai pre urma în numele re-

gimelor federate, puti cu via multămi să dnu, ca nu eramu privatu de succesulu, că cu ajutoriulu lui Dumnezeu să corespondu dorinței mele celei sincere, prin evitarea ori cărei a stingeri a păcii și să ajutu dorințele poporelor și folosele civilizatiunei.

Cu toate aceste, deca amenințări și periculi de resbelu impuseră regimelor federate detori'a de a ve chiamă la o sesiune extraordinară, în D-vóstra că și în noi trebuie să fia via aceea convingere, ca federațiunea germână nordică și a datu silința, nu a periclită forța poporului germănu, ci a o des voltă și aduce la aceea valóre, să poto fi unu radim tare alu păcei generală și ca, deca chiamămu în prezentu acesta forța a poporului să scutesca independința noastră, numai ascultămu de imperativulu impulsu de onóra noastră.

Candidatur'a unui principe nemțiescu pre tronulu Spaniei, carea regimelă federate nici nu au facutu nici nu au delaturat'o și carea pentru federațiunea germană de Nordu numai într'atât'a a fostu de interesu, încatu regimulu acelei națiuni amice noue pare a nutri speranța de a castigă pentru țier'a cea multu cercata garanțiile unui regim regulatu și iubitoriu de pace, — a oferitu guvernamentulu francesu pretestulu de a constatá, în unu modu ne mai vedutu de multu în viața diplomatică, casulu de resbelu și de alu sus-țiené și după delaturarea pretestulu pre lângă astfelu de desprețuire a dreptulu poporelor la binecuvântările păcei, cum arata istoria Franciei casuri analoge.

Deca au suportata în seculi de înainte în tacere Germani'a astfelu de asupri a drepturilor și onóri se, o a facutu pentru ca în daraburirea ei nu sciea câtu este de tare. Astadi înca cându legatur'a unității spirituale și de dreptu, carea a începutu pre tempulu resbelor de eliberare a o adună la olaltă, și léga și aduna cu câtu mai îndelungu cu atâtu mai intimu, astadi cându armatur'a germană nu are nici o spartura, Germania are voința și puterea de a delaturá de la sine asuprirea francesă.

Nu îngânfarea mi pune mie aceste cuvinte în gură. Regimelă federate, precum și eu însuși, lucrămu în cea mai deplină consciința, ca victori'a seu perderea, sunt puse în man'a celui ce conduce bataliele. Cu privire chiară amu cumpanitu noi responsabilitatea, carea lovesce înaintea tribunalulu lui Dumnezeu și alu ómenilor pre acelu, carele mână două popore mari și iubitorie de pace din sinulu Europei, la resbelulu devastatoriu. Poporulu germanu și celu francesu, amendou bucurându se de și dorindu binecuvântările moravurilor bune crestinesci și crescerea bunei stări, sunt chiamate la o rivalizare mai nobile de câtu a armelor sangerose.

Înse potentatii Franciei au știutu să esplotéze îndreptăți'a și totu odată iritabil'a amóre proprie a marelui nostru popor vecinu prin conducere înșielătoare în favóre de interese personali și de pasiuni.

Regimelă federate cu câtu voru fi mai petrunse de convingerea de a fi facutu totu ce concede onóra și demnitatea, pentru a pastră pentru Europa binecuvântările păcei și cu câtu se va putea cineva îndoi mai puțin de adevărulu, că noue ni s'a pus cu forța sabi'a în mână, cu atâtu mai cu mare încredere, radimati pre unanim'a voința a regimelor germâne din Sudu și Nordu, vomu apelá la amóra de patriă, la sacrificiele poporului nemțiescu provocându a-si aperi onóra și independința.

După exemplulu parinților nostri vomu luptá pentru libertatea noastră și dreptulu nostru, contra fortiei cuceritorilor streini și în lupt'a acest'a, în carea noi nu urmărimu alta tinentă, decâtu să ascurămu durabilu pacea Europei, D-dieu va fi cu noi precum a fostu cu parinții nostri.

Invitatiune

la adunarea generală a despartimentulu cerc. 8.10 (Alb'a-Iulia) care prin acest'a am onóra a-o conchiamă

la Teiusu în biseric'a română, pre 31. a lunei cur. și care se va începe la 9½ ore înainte de amidi.

Obiecte de pertractatu voru fi:

1. Reportulu directorului subscrisu despre activitatea de până acum a comitetulu concernente.

2. Propunerile în privința midilócelor de luat pentru progresarea Asociatiunei transilvane

pentru lit. rom. etc. preste totu si a Reuniunii desp. cerc. 8-lea in deosebi. —

3. Renunciarea directorei subscrisu la postulul seu onorificu, din causa devenirei lui in restempu de iurium inspectore ala dominiilor archidiecezane din Blasiu cu locuinta stramutata din Alb'a-Iulia aici, si in urm'a devenirei lui in restempu si de membru de comitetu alesu pentru despartimentulu cerc. Blasiu, — si alegerea unui directoru nou. —

Dupa cari voru urmá.

4. Discursurile prin cari se va invetiá poporul despre aceea, ce-i strica si-i folosesce, si disertatiunile despre economia, industria, si comereiu, — ce cumva aru avea voie unulu dintre membri ale tiencea. —

La care adunare prin acés'a postescu pre toti membrii fundatori, ordinari ori onorari ai Asociatiunii transilvane locuitori in despartimentulu cerc. 8-lea precum pre toti membrii ajutatori din acestu despartimentu, nu altu cum pre tota intielegintia din giuru, si pre toti acei'a din poporu cari si-afu placere a fi de fatia la unele astufeliu de adunári. Blasiu 18 Iulia 1870.

Dr. Iac. Brendusianu.
Directore.

Suntemu recercati a publicá urmatoriulu :

Reportu generalu,

despre activitatea directionei nationale din Aradu, pentru cultura poporului român, pre anulu 1869/70.

Nr. 112

Seria XV.

Onorata adunare generala!

In sensulu §. 9 alu statuteloru asociatiunii nostre, subscris'a directione si tiene de detorintia a ascerne onoratei adunári generale cu totu respectulu urmatoriulu

Reportu.

Activitatea directionei in decursulu anului administrativu, — si anume: dela adunarea generala trecuta, 2 Septembrie 1869 pâna astadi, se cuprinde in urmatoriile acte pre basea dispușetiunilor prescrise de adunarea generala, — si conformu protocoletoru alaturate sub A. despre siedintiele ordinare si straordinare tiente in decursulu acestui anu, — se adue la cunoșcint'a onoratei adunári generali aceste puncte :

1. Directione, dupa ce s'a autenticatu protocolulu adunári generali din anulu trecut, s'a constituita in prim'a sea siedintia si normisându terminulu siedintieloru au inșciatatu pre toti membrii, invitându-i la activitate; si asiá in restimpulu celoru aprópe diece luni ale activitáției se le a nisuitu a satisfacere chiamárei, si a efelui, — dupa potintia tóte inșciarările primite dela adunarea generale, — precum si alte afaceri provenite in acestu periode, ce cadu nemidlocitu in suer'a de activitate a directionei.

S'au tienteu in tóta lun'a regulatu siedintie ordinare, — si dupa recerintie, estraordinare, adoca 8 ordinare, si 7 estraordinare, de totu 15 siedintie.

Intre obiectele mai momentóse, au fostu afacerea, respective limpedrea cestionei de sortitur'a filantropica ce s'a arangiatu cu ocașunea adunári de anu, si alu cărei'a resultatu nepotendu-se constatá cu esactitate atunci, adunarea generala prin determinatione din 2 Septembrie 1869 nr. 15 au inșciatatu pre acés'a directione cá sa-si termine elaboratul cestionatei sortiture, si despre resultatu acesteia sa faca reportu detaiatu pâna la acés'a ocașione care, conformu programulu este pusu la ordinea dilei, si se va ceti indata.

2. Remanendu stipendiile resolvite studintiloru, in anulu 1868/9 neinpartite, din causa ca directione pre atunci nu potea dispune de sum'a preliminaru de 900 fl. v. a. aceste s'au impartitu numai in acestu anu, — iera din stipendie preliminate pre anulu scolasticu 1869/70 in suma totu de 900 fl. v. a. in urmarea concursulu publicatu s'au impartitu numai cele siepte resolvite in suma de 600 fl. v. a. de óre ce pentru stipendiulu destinatu unui studinte la politechnica cu 300 fl. v. a. n'au concursu pime in terminu; si asiá directione prin decisulu seu din 25 Martiu nr. 50 au decretatu acestu stipendiu de vacantu, lasându cá onorata adunare generala sa dispuna in acés'a privintia. — Dupa ce inse terminulu concursulu a fostu espiratu, si pen-

tru stipendiulu acés'a de vacantu dechiaratu, au intratu suplic'a studintelu Alexandru Lucaciu dela politechnica din Bud'a; dara directione nepotendu-se abate dela decisulu seu precedentu, a rezervatu deciderea acesteia cauze — onorabilei adunári generale; si in sensulu acés'a au indrumatu pre suplicante a asceptá dispușetiune.

3. Prin determinatione adunári generali din 2 Septembrie, nr. 6. directione au fostu inșciatatu: ca in privintia liquidári si incasári restantiilor vechi si mai própste, — in care se afu o multime de membri, sa faca de nou dispușetiunile necesare; spre acestu scopu fiindu autorizata a face spese si preste sum'a preliminaru, la compunerea protocoletoru evidentiale nóne si expeditiunea cátra colectanti, prin decisulu de sub nr. 20 au dispuș redigerea de dóne protocoletu: unulu liquidatoriu, si altulu evidentialu; acés'a cu atáta mai vertosu, căci, neefectuându-se din partea celoru mai multi colectanti liquidári necesare ale oferteloru restante, si custându o incurcare fórtu mare inca dela inșciatarea asociatiunii in manipulative casale, — precum si in anulu trecut s'a aretatu, au fostu adeseori casuri, unde estrasele tramise colectantiloru, nu erau esacte, si intimpineu pedeci la liquidare si incasare, ceea ce numai neregularitáțiloru din anii precedenti se póte atribui.

Astufeliu dara, abia acum'a se potura redicá dificultáțile pre basea repórteloru intrate dela colectanti, si dupa cum se vede din acele dóne protocoletu amintite, pretensionile asociatiunii nostre din ofertele restante bine constatate se inșira in alaturatul bilantiu evidentu sub B) compusu din protocoletu, care areta si resultatulu incasáriloru dela adunarea generala de anu pâna astadi.

Cu durere trebuie se amintésca directione si asta data; ca cea mai mare parte a colectantiloru, acum de doi ani recercati, si de repette ori rogati, — nici pâna in diu'a de astadi, decum sa fie facutu liquidári, dara nici au mai adunatu oferte pre partea asociatiunii; n'au datu macaru respunsu la nenumeratele recercári, ma ce e mai multu: ca unii dintre colectanti detienendu actele, ce li s'au fostu tramise inca in 10 Maiu 1868, dupa doi ani de díle le-au restituita directionei, cu cuventu: ca nu potu satisfacere chiamárei de colectanti; si asiá prin acés'a nepasare enormile restantie stau si acum'a nedescurcate?

Numerulu membriloru nou intrati si renouiti este fórtu marginitu; dara si casarea oferteloru curinti fára destulu sporu, in cátru directione nu-si póte asgunde trist'a esperintia: ca inșciatarea pentru promovarea scopuriloru sublime ale asociatiunii, incepe a reci, ceea ce pre lánge nepasarea susu atinsa a unoru colectanti mai provine si dela „apeșarea spiriteloru nationali“ din viat'a publica.

Deci avemu sa ne socotimu de nóne modori de indemnare, si de odata de usinarea incasáriloru — in acés'a din urma privintia se sente necesitatea de a simplificá administratiunea prin aceea: cá sa se incaseze inainte deodata, iera nu in dóne rate competintiele anuali, ceea ce se si propune onorabilei adunári generali.

Putiene stralucite esceptiuni intre 88 de colectanti merita a fi amintite cá indemnulu pentru altii, — anume: s'au distinsu dlu Stefanu A n t o n e s c u protojude cercualu din Fagetu, de presinte in cerculu Boccea, carele la prim'a provocare a directionei au liquidatu si incasatu pâna la unu cruceriu tóte ofertele restante in suma inșciatata, din anii 1863/4 ce se priviau de neincasabile; — si afara de acestu au mai adunatu membri numerosi din cerculu Birchisului si alu Fagetului. — In asemenea modu s'au distinsu dlu jude cercualu din Nadolacu Mihailu S i e r h a n u, carele au mijlocitu liquidarea restantiilor vechi, le-au incasatu tóte pâna la unu cruceriu, si sum'a de 384 fl. si au mai mijlocitu renouirea oferteloru espirate si subscrierea de oferte nóne;

Nu altcum au manifestatu zelu si diligintia in trebile asociatiunii nostre; — au efetiuitu tóte ágen-dele colectare; au facutu liquidarea cu esactitate, si au incasatu restantiile armatorii domnji colectanti :

A. dintre venerabil'a nóstra preotime :

Domnji protopopi: Iosifu Belesiu din Totnava-radi'a; Ioanu Tieranu din Lipov'a; Simeonu Bic'a din Ordea mare; reposatului protopresviteru alu Siriei Georgiu Popescu, — Ioanu Popoviciu protopopulu Versietului, — Petru Chirileșeu, ala Chisineului, — dlu parochu, ass. cons. Moise Grozescu

din Batani'a, Mihailu Valcenu parochu, ases. cons. si prof. de teologia din Docnecca, Nicolau Popoviciu parochu, ases. cons. din Minisiu, Simeonu Popescu, din Cavinu, Simionu Popoviciu din Birchisiu, Alexandru Rocsinu din Micherechiu si Vicentiu Schelegianu din Alisiu.

B. dintre diregătorii comitatensi :

Afara de domnji mai susu numiti: Ioane Motiu ases. la tribunalulu cottensu in Zarandu, Gustavu Rusu jude eerc. in Galsia, Sav'a Fercu jurasoru in Chisineu, Ioane Luc'a jurasoru in Agrisio, Timoteu Miclea jurasoru in Cocov'a (cottulu Carasiu), Paulu Drag'a, juras. Borosineu, Iulin Munteanu juras. in Aradulu nou, si Vasilie Bordanu comisariu de securitate in Oravitia.

C. dintre notarii comunali :

Domnji Ioane Suciu din Socodora, Nicolau Ardeléu, din Buteni, Constantinu Comlosianu din Micalaca, Ioane Moldovanu din Siria, Emanuilu Philimonu din Moderatu, Dionisiu Codariu din Chiseteu, Petru Suciu din Otlaca, Teodoru Papu din Cherechiu, Ioane Popescu, din Apatéu, Isidoru Popescu din Cuiediu, Simeonu Popoviciu Desșeanu din G. Varsianu, Iosifu Ile din Boesigu, Paulu Goronu, din Radna, Nicolau Polisiu din Prașeci, si Ioanu Topanu, din Siclau.

In dílele mai recinti au mai intratu raporturi dela dd. Mihailu Besanu asesoru cotensu din Lugosiu, Georgiu Craciunescu, ases. consist. si profes. de limb'a si literatur'a romana din Temisior'a, Teodoru Jurm'a parochu din Sa' Mihailu Romanu si Teodoru Calinescu docinte din Caransebesiu.

(Va urmá.)

Proiectu de statute

pentru societatea spre scopulu creári unui fondu de teatru nationalu român.

Capu I.

Scopulu, titulu si midilócele.

§ 1. Se instiue o societate pentru crearea unui fondu, din care cu timpul sa fia posibila inșciatarea unui teatru nationalu românu dincóce de Carpati.

§ 2. Societatea póta numele: „Societate pentru fondu de teatru român.“

§ 3. Midilócele suntu :

- a) contribuirile si ofertele membriloru societáției;
- b) alte oferte, legate si
- c) ori ce felu de daruri si venituri menite scopulu societáției.

Capu II.

Membrii societáției.

§ 4. Toti romanii potu deveni membri societáției.

§ 5. Membrii suntu :

- a) fundatori, carii dau odata pentru totu-de-un'a in bani gata séu in obligatiune formala 1000 fl.

Acesti'a se potu representá in adunári generale ale societáției si prin mandatari.

b) ordinari, carii séu dau odata pentru totu-de-un'a in bani gata ori in obligatiune formala sum'a de celu pucinu 100 fl. ;

acési'a suntu membri pre viétia ; séu se obléga a dá cáto 6. fl. pre trei ani celu pucinu ;

acési'a suntu membri pre timpul, in cátru corespondu obligamentulu luat fatia cu societatea.

c) Toti acei'a, carii séu contribuescu mai pucinu de cátru membrii ordinari, séu n'au calificatiunea personala d'a fi membri ordinari ori fundatori, suntu membri ajutatori.

Capu III.

Adunarea societáției.

§ 6. Societatea si-manifesta activitatea prin adunarea generala, prin comitetulu centralu si prin functionariu sei.

§ 7. Adunarea generala o compunu membrii fundatori, respective mandatariu loro, si membrii ordinari — volu decisivu, iera cei ajutatori cu votu consultativu.

§ 8. Adunarea generala se tiene celu pucinu odata pre anu.

§ 9. Decisiunile se facu prin majoritate de voturi a celoru de fatia.

§ 10. Agendele adunári generale suntu :

- a) a-si alege unu presiedinte si unu vice-presiedinte pentru unu periodu de trei ani ;

- b) a alege unu comitetu pentru administrarea afaceriloru sele;
- c) a esamina reportulu comitetului si a decide asupr'a lui;
- d) a alege comisiunile necesarie;
- e) a vota spesele anuale;
- f) a discuta asupr'a mijloceloru in favorulu societatiei;
- g) a defige locul si timpul pentru viitori'a adunare generala.

Capu IV.

Comitetulu societatiei.

§ 11. Resiedinti'a comitetului e Pest'a.

§ 12. Comitetulu se compune din siepte membri, anume: unu presiedinte, unu vice-presiedinte, doi secretari, unu casariu, si alti doi membri.

Comitetulu se constitue pre sine insu-si.

§ 13. Comitetulu pote forma subcomitete pentru promovarea scopului societatiei.

§ 14. Comitetulu se alege pre trei ani. Membrii potu fi realesi.

§ 15. Comitetulu va tiené siedintia in fiecare luna odata; cerendu trebuinti'a, va tiea si mai de multe ori.

§ 16. Comitetulu representa societatea in afara; elu ingrivesce de averea societatiei, de observarea statuteloru, si esecuta decisiunile adunarei.

§ 17. Tote actele in numele comitetului si alu societatiei au sa fia subscribe de unu presiedinte si de unu secretariu.

§ 18. Comitetulu va loca banii incasati la unu locu siguru pentru fructificare. Elu va porté registre despre tienerea in evidenti'a a membriloru si altoru contribuitori, a timpului de candu si a sumeloru capitalisate pentru fructificare. Elu va face reportu adunarei generale despre tota activitatea sea de preste anu.

§ 19. Comitetulu este respundiatoriu adunarei generale de tote actiunile sele.

§ 20. Functiunea comitetului este gratuita.

Capu V.

Dispositiuni generale.

§ 21. Societatea va incepe anulu seu indata dupa votarea acestoru statute.

§ 22. Candu fondulu societatiei se va urea la o suma, din care s'aru poté realiza infintiarea teatrului nationalu, adunarea generala — convocata a nume pentru acestu scopu — va decide asupr'a acestei chestiuni.

Totu odata ea va decide, deca societatea mai are sa existe ca atare, seu a se institui o societate a nume pentru teatru?

§ 23. Aceste statute dupa votarea loru se voru subscrerne guvernului tierii spre sciintia.

Aceste statute votate de comitetulu esmisu prin „programulu preparativu“ de la 7 Aprile a. o. se publica spre scopulu prevediutu in acel'a-si programu, punctu II. lit. a.

Pest'a 6 Iuliu 1870.

In numele comitetului:

Dr. Iosifu Hodosiu,

presiedinte.

Iosifu Vulcanu,

secretariu.

Varietati.

** Comand'a suprema a ordonatu ca la 1 Septembrie n. a. c. sa se adune toti militarii concediati pentru exercitiile ordinare.

** Presidiulu comisiunei esameneloru giudiciale teoretice de aici face cunoscutu, ca pentru domii juristi cari absolvu in anulu acest'a si cari dupa prescise potu fi admisi la esamenulu de statu inainte de ferii, esamenulu este satoritu pentru 30 Iuliu a. c. la 8 ore dimineti'a in edificulu academiei reg. din Sabiu.

* Ministrulu **Petrino** e alesu deputatu in diet'a Bucovinei.

** Societatea teatrata romana a dlui **Dir. Millo** a fostu plecatu de aici la Orestia unde presupunemu ca a datu vre-o cate-va representari. Multiamita indolentiei nationale de acolo,

nu amu pre celitu nimicu despre petrecerea cea de altmintrea cu sacrificii a societatiei. Acum cetimu in „K o l o s v a r i K o z l o n y“ nr. 84 ca societatea deduse doue representari (pana in 19 Iul. n.) inaintea unni publicu mare cu succesu bunu (szép sikerrel). Aceea-si foia lauda pre directoru pentru facultatile si talentele sele multilaterale, totodata si pre societate, carea posedea puteri demne de consideratiune. Dlu **Millo** a multiamitu comitetului si publiculu ungurescu, dice „Kol. Közl.“, pentru primirea cea caldura cu carea fu intempnatu si promite inca doue representari.

** Puscile acordate in Vien'a pentru honvedii, in numeru de 82,000, cetimu, ca suntu deja si espedate tote in Ungaria.

** **Justitia scurta si prompta.** Din **Sasu-Chisu** ni se scrie ca pecurariulu **N. M.** de acolo i se temple de i scapara vre-o cate-va oi de ale omniloru din comuna preste lini'a demarcata pentru pasciunea oiloru, inse totu in ogore. Deci antistele comunale l'a arestatu, l'a dusu in siur'a sea si i-a aplicatu diece paragrafi de alunu din codicele intielepciunei sele prin servitoriulu seu. Pentru incungiuirea vre-unei atribuii nermeritate ni se insamna in epistola din carea estragemu faptul ca antistele e sasu luminatu, scie carte multa si are cunoscintia de legi.

** **Sasii din Sasu-Chisu** nu facu deosebire de nationalitate si confessiune. Acest'a o documenteza urmatoarea impregiurare: In giurulu bisericei sasesci era lipsa de unu muru cam de 10 stangini lungime si asiá din partea comunale a silitu pre romanii de acolo sa care nasipu cu carale. Pana aci calea valea. Dara silesce ore comun'a la rendulu seu si pre sasi a face servitii pentru bisericea romaniloru de acolo? Amu dorí sa avem sciintia si despre asiá ceva.

** Bancnote false de cate 10 fl. s'au descoperitu in **Timisior'a**. Unele suntu forte bine imitate; cele mai multe inse le cunósce ori cine indata, ca suntu falsificate.

** **Deunedile** se descoperira la **Gusteritia** (langa **Sabiu**) nisce arme si vase de bronzu, afara de aceste arama cruda si cusutoriu crudu. Magistratulu a luat mesuri ca sa nu se perda aflarea acest'a scumpa.

** In **Constantinopole** a arsu a dou'a ora. De asta data partea locuita de turci. Foculu a mistuitu 1500 case in cari locuieau afara de turci, greci si armeni seraci.

** **Dinariile** din Vien'a reproduc o notitia a lui „**U. L.**“ in carea se espune ca in Romania are mai multa simpatia Francia decatu Prussia. Acea notitia sa mira de tacerea cea adunca a presei rossiloru. Mai departe aceea-si notitia adauga ca deca vine la paruiela intre Francia si Prussia, va fi bine ca in Transilvania si Banatu sa fia regimulu la panda si recomanda comisariulu regescu mai multa activitate. — Alta notitia care iera facu rotundu prin diurnale voiesce sa scie ca principel si-a perdotu tote simpatieile la tote partidele si ca in scurtu nu va mai fi in Romania — Rumori de aceste circuleza si pre aici fara de ale putea scí isvorulu si scopulu.

Nr. 35 1870.

Edictu.

Mari'a lui **Moise Sisea** din Palosiu comitatulu Albei superioare, carea de trei ani cu necredintia au parasitu pre legiuitulu seu barbatu **Nicolau Torsa** totu din Palosiu, sa citeza prin acest'a, ca in terminu de siese luni dela datulu de fatia fara amenare sa se infatiosiedie la subscrisulu foru matrimonialu, pentru ca la din contra, si in absentia ei se voru otari cele de lege prescise.

Forulu matrimonialu gr-or. alu protopopiatului Palosiuului.

H a s f a l a u 1 Iuliu 1870.

Ioanu Gheaja

32—1

Adm. prot.

Nr. 36 1870.

Edictu.

Rachir'a Tom'a Nederu din Palosiu comitatulu Albei superioare, carea de mai multu tempu cu ne-

credintia au parasitu pre legiuitulu ei barbatu **Georgiu Ardelea** totu din Palosiu, se citeza prin acest'a, in terminu de 6 luni dela datulu de fatia, fara amenare a sa infatiosia la subscrisulu foru matrimonialu, pentru ca la din contra, si in absentia ei se voru otari cele de lege prescise.

Sc. protop. gr-or. alu tractului Palosiuului ca foru matrimonialu.

H a s f a l a u 1 Iuliu 1870.

Ioanu Gheaja

33—1

Adm. prot.

Nr. 440 1970.

Concursu.

Pentru ocuparea a doue posturi invetiatoresci resp. a postului de directoru la scol'a capitala normala din opidulu **Resinari**, se escrie prin acest'a din partea subscisei eforii concursu:

Emolumintele suntu 350 fl. v. a. pentru invetiatoriu, 450 fl. v. a. pentru postulu de directoru, relutu de lemne si cuartiru.

Doritori de a ocupa amintitele posturi invetiatoresci — instruindu petitionile loru cu documentele prescise, precum: Estrasplu de botezu, atestatu despre absolvirea celor 4 clase gimnasiale, atestatu despre absolvirea cursului pedagogico-teologicu, atestatu despre cualificatiune — suntu avisati ale trimete subscisei eforii scolare pana in 20 Augustu st. n.

R a s i n a r i 20 Iuliu 1870.

Oficiulu comunalu ca

34—1

Eforia scolara.

Nr. 70. 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a romana greco-orientala din **Curechiu**, **Siesuri** si **Bucuresci** cu **Rovin'a**, escrie prin acest'a concursu pana la 15 Augustu a. c. st. vechiu.

Emolumentele impreunate cu fia-care dintre aceste trei posturi invetiatoresci suntu: in bani gat'a 200 fl. v. a., cuartiru liberu, lemne de focu si gradina de legumi.

Doritori de a ocupa vre-unulu din aceste posturi au a documenta: a) ca suntu romani de religie greco-orientala; b) ca au avotu purtare buna morale; c) ca au absolvitu cursulu pedagogic seu clericalu in institutulu nostru archidiecepsan romanu gr-orientale din **Sabiu**; d) ca scie cantarile bisericesci si tipiculu; si e) ca afara de limb'a sea materna mai cunósce anca seu limb'a magiara seu cea germana.

B r a d u 2 Iunie 1870.

Concursele suntu de a se adresá acestui inspectoratu scolariu.

Inspectoratulu districtuale ale scol'eloru romane greco-orientale din protopopiatulu **Zarandului**
(31 — 3)

Incunoscintiare.

Subscrisulu aduce la cunoscintia p. t. publicu ca cu pretiurilo cele mai moderate cuprinde ori ce lucru de lacatariu precum: incuietori, alte lucruri de lipsa la case, masine, orologe de turnu, scocuri de alama (pleu) s. a. recomandandume increderei p. t. acelu'a-si publicu cu tota onorea. S a b i u pre Valea mare (**Schiffbaumel**) nr. 881.

Lazaru Rittivoiu

Anunciu.

Subscrisulu priimesce baieti in etate de 14 ani, sa scie celi si scrie, de invetiacei la meseria.

Lazaru Rittivoiu,

lacatariu in **Sabiu**, Valea-mare
(**Schiffbaumel**) nr. 881.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Iuliu 1870.

Metalicel 5%	52	Act. de creditu	213 50
Imprumut. nat. 5%	60 10	Argintulu	128 50
Actiile de banca	675	Galbinulu	5 96